

Набули чинності зміни до Кримінального кодексу України

11 січня 2019 року набули чинності зміни до Кримінального кодексу України, що викликало неабиякий резонанс у ЗМІ та соціальних мережах. Що саме змінилось? В основному нововведення стосуються сексуального та домашнього насильства, зґвалтувань, примушування до шлюбу та інших статевих злочинів.

Україна стала одинадцятою країною в Європі, де зґвалтуванням (стаття 152) визнаються дії сексуального характеру, **вчинені без згоди** потерпілої особи (раніше було – із застосуванням сили, або погроз, або з використанням безпорадного стану потерпілої особи).

При чому, згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин. Як бачимо, ні про які розписки та відеофіксацію згоди не йдеться.

Також вперше з'являється поняття «сексуальне насильство» - від зґвалтування ці дії відрізняються тим, що кривдник діє без проникнення в тіло іншої особи (стаття 153).

Збільшується покарання за зґвалтування або сексуальне насильство, якщо воно вчиняється стосовно *подружжя (колишнього подружжя) або особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах*, або щодо особи у зв'язку з виконанням цією особою службового, професійного чи громадського обов'язку, або щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності (карається позбавленням волі до **10 років**).

Значні зміни стосуються **кримінально-правового захисту дітей**. Відтепер запроваджено кримінальну відповідальність за сексуальні стосунки з дитиною, яка не досягла 14 років, **незалежно від її згоди** (карається позбавленням волі до **15 років**). При чому, відповідальність за такі злочини настає з 14 років.

В Кодексі з'явилася нова стаття 126¹ «Домашнє насильство» - умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи (максимальна покарання — обмеження волі до **5 років** або позбавлення волі до **2 років**). Крім того, статтею 91¹ Кодексу введено спеціальні *обмежувальні заходи*, які застосовуються одночасно з покаранням:

- 1) заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства;
- 2) обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності;
- 3) заборона наближатися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку із роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин;
- 4) заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб;
- 5) направлення для проходження лікування від алкогольної, наркотичної або іншої залежності, від хвороб, що становлять небезпеку для оточуючих, направлення для проходження програми для кривдників.

За порушення цих заходів передбачена **відповідальність** - арешт до **6 місяців** або обмеження волі до **2 років** (стаття 390¹).

Крім того, запроваджується відповідальність за

каліцтво статевих органів – такі дії прирівняні до тяжких тілесних ушкоджень (стаття 121) і караються позбавленням волі на строк до **10 років**,
незаконне проведення абортів або стерилізації (стаття 134), в залежності від наслідків передбачено покарання від 100 годин громадських робіт до 5 років позбавлення волі.
примушування до шлюбу, або до вступу у співжиття без укладання шлюбу караються позбавленням волі на строк до 5 років (стаття 151²)

За правовими консультаціями та роз'ясненнями можна звернутися до:

Роздільнянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги: м. *Роздільна*, вул. *Незалежності*, 2. Телефон: (04853) 5-03-66, (04853) 5-04-43.

Тетяна Кулішова - директор Роздільнянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги